

Handicappede har lige vilkår

EU's handicapstrategi 2010-2020

Europa-Kommissionen

Lige vilkår, lige muligheder

Europæisk merværdi

Omkring 80 millioner personer i EU, dvs. en sjettedel af befolkningen, har et handicap. De forhindres ofte i at deltage fuldt ud i det sociale og økonomiske liv på grund af barrierer i forbindelse med holdninger og deres miljø. Desuden er fattigdom blandt handicappede 70 % højere end gennemsnittet.

Mere end 30 % af personer over 75 år er begrænsede i en vis grad, og mere end 20 % er stærkt begrænsede. Procentdelen af handicappede stiger i takt med, at EU's befolkning bliver ældre.

Selv om medlemsstaterne har hovedansvaret for foranstaltninger til handicappede, supplerer EU deres aktioner og skaber betingelser for yderligere fremskridt. EU's aktioner begynder med en analyse af relevante politikområder set ud fra den handicappedes perspektiv. Dette fremmer forståelse for de handicappedes behov, som der tages højde for ved udarbejdelse af politik og lovgivning. EU bestræber sig således på at sikre, at alle handicappede kan udnytte deres grundlæggende menneskerettigheder til aktiv inklusion og fuld deltagelse i samfundet.

FN's holdning til handicappede

Handicappede har samme ret som alle andre til værdighed, selvstændighed og fuld social deltagelse. Kernen i både EU's aktion og FN's konvention om rettigheder for personer med handicap, som EU er medunderskriver af, er at give dem mulighed for at udnytte denne ret.

Formålet med konventionen og protokollen, som trådte i kraft den 3. maj 2008, er at fremme og beskytte fuld og lige udnyttelse af alle menneskerettigheder og grundlæggende friheder for alle handicappede. Indholdsmæssigt er det et væsentligt skridt fremad: Handicap defineres ikke blot som et socialt velfærdsproblem, men også som et menneskerettigheds- og retligt anliggende.

Konventionen afspejler kerneelementerne i EU's handicapstrategi 2010-2020, der kombinerer antidiskrimination, lige muligheder og aktiv inklusion. Konventionen dækker rettigheder inden for næsten alle politiske områder, og EU's handicapstrategi skal sikre fuld implementering.

Handlingsområder

Hjælp til handicappede

Hjælp til handicappede er væsentligt for, at de kan deltage i samfundet. I overensstemmelse hermed sigter EU's handicapstrategi på at fjerne de adgangsbarrierer, som de handicappede møder. De væsentligste handlingsområder omfatter bolig, transport, information og kommunikation samt tjenesteydelser.

EU bruger instrumenter som forskning, politik, lovgivning og standardisering til at fremskaffe produkter og tjenesteydelser som hjælp til handicappede i hele Den Europæiske Union. Det tager også tid at forbedre funktionsmåden på markedet for tekniske hjælpemidler for at sikre, at det fungerer til fordel for de handicappede. Europa-Kommissionen fremmer et tiltag med »Design for Alle«, for at den størst mulige del af befolkningen får gavn af det. Den arbejder også mod en europæisk lov om hjælp til handicappede, der definerer en generel ramme for varer og tjenesteydelser.

Deltagelse

Handicappede og deres familier skal kunne deltage på lige grundlag med andre i alle aspekter af det sociale og økonomiske liv. De skal kunne udnytte deres rettigheder som borgere, bl.a. retten til fri bevægelighed, vælge, hvor og hvordan de bor, og have fuld adgang til kulturelle, fritids- og sportsaktiviteter.

Kommissionen arbejder på at fjerne forhindringer, som handicappede møder i deres hverdag som enkeltpersoner, forbrugere, studerende samt økonomiske og sociale aktører. Dette arbejde omfatter for eksempel følgende punkter: fremme af et europæisk parkeringskort for handicappede, understøttelse af overgangen fra institutionel til samfundsbaseret pleje i medlemsstaterne og fremme af deltagelsen i sport, f.eks. ved at arrangere særlige sportsbegivenheder for handicappede.

Lige vilkår

53 % af europæerne mener, at der er en udbredt diskrimination på grund af handicap eller alder i EU. EU fremmer ligebehandling af handicappede gennem en tosidet tilgang med lovgivning og strategier mod diskrimination og fremme af lige muligheder inden for andre politikker. EU er også meget opmærksom på den indflydelse, som diskrimination på grund af alder, køn og seksuel orientering har på handicappede.

Kommissionen sørger for fuld implementering af EU-direktivet, der forbyder diskrimination på arbejdsmarkedet på grund af handicap. Den fremmer forskellighed og bekæmper diskrimination gennem en bevidstgørelse på EU-niveau og nationalt niveau og støtter ngo'ernes arbejde på området.

Kommissionen har fremlagt et forslag til et andet direktiv om ligebehandling, denne gang uden for beskæftigelsesområdet, som skal omfatte adgang til varer og tjenesteydelser.

Beskæftigelse

Kvalitetsjob sikrer økonomisk uafhængighed, fremmer personlig udvikling og giver den bedste beskyttelse mod fattigdom.

Kommissionen forsøger at forbedre beskæftigelsessituationen for handicappede. Den er særligt opmærksom på de unge handicappedes vanskeligheder. Der tages højde for arbejdsforhold og forfremmelse i samråd med sociale partnere. Andre foranstaltninger består i at gøre arbejdspladserne lettere tilgængelige, støtte uddannelse i jobbet og forbedre adgang til det almindelige arbejdsmarked for handicappede i beskyttet beskæftigelse.

Da mange handicappede har brug for hjælp, er der et stigende behov for plejere og leverandører af tjenesteydelser.

Medlemsstaterne definerer deres egen beskæftigelsespolitik i henhold til EU's retningslinjer. Europa 2020 er en strategi for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst, og den definerer et mål på 75 % beskæftigelse i Europa. For at nå dette mål skal arbejdsmarkedets inklusion af handicappede forøges, og det vil også være med til at nå målsætningen om at hjælpe 20 millioner europæere ud af fattigdom i 2020.

Uddannelse

EU's handicapstrategi 2010-2020 understreger lige adgang til kvalitetsuddannelse og livslang uddannelse. Det er nøglefaktorerne til at få handicappede til at deltage fuldt ud i samfundet og forbedre deres livskvalitet. Men målet er endnu ikke nået, og der forekommer stadig stor adskillelse i det europæiske uddannelsessystem.

EU følger et nationalt ansvar for indhold og organisation på uddannelsesområdet. Samtidig støtter EU nationale bestræbelser på at fremme inklusiv og livslang uddannelse for handicappede elever og studerende. EU fremmer også deres bevægelighed i hele EU gennem handlingsprogrammet for livslang læring.

Social beskyttelse og social inklusion

Handicappede skal kunne benytte tjenesteydelser som social beskyttelse, programmer for nedbringelse af fattigdom, handicaprelateret hjælp og sociale boliger. Medlemsstaterne er hovedsageligt ansvarlige for disse anliggender, men fastsætter fælles målsætninger og indikatorer gennem en ramme kaldet den åbne koordinationsmetode.

Kommissionen og Rådet evaluerer de nationale bestræbelser i en fælles rapport, der beskriver resultaterne af initiativer på EU-niveau i de enkelte lande. Kommissionen hjælper også EU's kandidat- og ansøgerlande med en reform af deres sociale velfærdssystemer. Der udarbejdes fælles inklusionsnotater for at fastlægge prioriteringer.

EU støtter nationale foranstaltninger for at sikre høj kvalitet og bæredygtig social beskyttelse af handicappede, især ved at lette udveksling af politik. EU fremmer også design og implementering af programmer for social innovation.

Sundhed

Handicappede skal have lige adgang til kønsopmærksom sundhedspleje af høj kvalitet, herunder forebyggende pleje, revalidering og andre specifikke tjenesteydelser.

Medlemsstaterne er hovedsageligt ansvarlige for at organisere og tilbyde sundhedstjenester. Kommissionen støtter politikker, der skal forbedre adgang til almindelig pleje og specifikke tjenesteydelser for handicappede. Den fremmer også sundhed og sikkerhed på arbejdspladserne for at begrænse risikoen for, at flere personer bliver handicappede på grund af arbejdsulykker, og for at hjælpe handicappede med at komme tilbage til arbejdsmarkedet.

Ekstern aktion

EU og medlemsstaterne fremmer handicappedes rettigheder i deres eksterne politikker, også med hensyn til udvidelse og international udvikling.

EU sætter fokus på handicap som et menneskerettighedsanliggende gennem en øget bevidstgørelse af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap som en del af aktiviteterne med humanitær bistand. EU fremmer fortsat handicapanslignende i internationale organer som FN, Europarådet og Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling. Kommissionen overvåger også udviklingen i kandidat- og potentielle kandidatlande med hensyn til fremme af handicappedes rettigheder og anvender førtiltrædelsesinstrumenter med finansiell bistand til at nå målet.

EU-instrumenter

EU's handicapstrategi 2010-2020

EU's handicapstrategi 2010-2020 fastsætter en ramme for samordnet aktion på EU- og nationalt niveau til forbedring af de handicappedes situation. Den sigter på at:

- gøre varer og tjenesteydelser tilgængelige og fremme tekniske hjælpemidler
- sikre, at handicappede kan få fuld nytte af deres EU-borgerskab
- fremme tilbud om samfundsbaseede tjenesteydelser af høj kvalitet
- bekæmpe handicapbaseret diskrimination
- give mange flere handicappede adgang til det almindelige arbejdsmarked
- fremme inklusiv og livslang uddannelse for handicappede elever og studerende
- bekæmpe fattigdom og social udelukkelse ved at sikre anstændige levevilkår
- fremme lige adgang til sundhedstjenester og relaterede tjenesteydelser
- fremme de handicappedes rettigheder gennem udvidelsen af EU og programmer for international udvikling
- øge bevidstgørelsen om handicapanslignender og gøre de handicappede mere bevidste om deres egne rettigheder, og hvordan de kan udnytte dem
- forbedre brugen af EU's finansieringsinstrumenter for hjælp til handicappede og bekæmpelse af diskrimination.

Finansielle instrumenter

Strukturfonde

Den Europæiske Socialfond støtter aktiv inklusion af handicappede i samfundet og på arbejdsmarkedet. Den samfinansierer projekter, der forbedrer personers brugbarhed på arbejdsmarkedet eller tilpasser menneskelige ressourcer til arbejdsmarkedet. Den Europæiske Fond for Regionaludvikling finansierer udvikling af nøgleinfrastruktur i Europa. Fondene fastlægger bestemmelser, der forbyder diskrimination på grund af handicap og sikrer, at krav om hjælp til handicappede overholdes. Medlemsstaterne er ansvarlige for at prioritere finansiering og udvælge projekter. Hjælp til handicappede er et vigtigt kriterium for udvælgelsen af projekter.

Programmet Progress

Siden 2007 er adskillige handicaprelaterede projekter blevet finansieret under fællesskabsprogrammet for beskæftigelse og social solidaritet — Progress. Projekterne er med til at nå EU's mål for beskæftigelse, social inklusion og social beskyttelse, arbejdsforhold, ligestilling og bekæmpelse af diskrimination og forskellighed. Der er også mulighed for at samfinansiere handicaprelaterede ngo'er på EU-niveau gennem Progress.

Programmer for forskningsrammer støtter forskning og udvikling i relation til handicappede på områder som informations- og kommunikationsteknologi, hjælp til handicappede, transport, bolig, tekniske hjælpemidler og samfundsmæssige anliggender.

Inddragelse af borgerne

Hvert år den 3. december afholder Europa-Kommissionen en konference sammen med Det Europæiske Handicapforum for at markere den europæiske handicapdag.

Konferencerne samler beslutningstagere, personer med og uden handicap, akademiske eksperter, medierne og andre aktører. De står for en del af EU's bestræbelser på at fremme handicapanslignende som defineret i handicapstrategien.

De stimulerer også udvekslingen af god praksis på væsentlige områder for aktiv inklusion af handicappede og opfordrer til netværkssamarbejde.

Hvert år vælges et nyt handicaprelateret tema. Der har været temaer med selvstændig levevis, lokal aktion, det indre marked, design for alle, uddannelse og beskæftigelse.

Resultaterne af disse konferencer indgår i Kommissionens handicapspolitik som et supplement til handicapstrategien.

Yderligere oplysninger

Generelle oplysninger og links til EU's handicapstrategi 2010-2020

www.parkingcard.europa.eu

Andre links

- FN's konvention om rettigheder for personer med handicap
<http://www.un.org/disabilities>
- EU's bestræbelser på at bekæmpe diskrimination
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=423&langId=en>
- Den Europæiske Socialfond
http://ec.europa.eu/employment_social/esf/index_en.htm

Prisen Access City Award:

Kommissionen uddeler hvert år en pris til byer med gode adgangsforhold for at opfordre byerne til at forbedre hjælp til handicappede.

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=916>

